

Mødet den 25. Marts 1915. (For lukkede Døre).

Fraværende: Harald Jensen og N. Joh. Laursen.

1. Indstilling angaaende Licitationsstilbud paa forskellige **Materialier til Belysningsvæsenet.**

Indstillingen vedtoges.

2. Indstilling fra Belysningsudvalget om Lægning af et **Luftkabel til Kathrinebjerg** og Christiansbjergs Forsyning med Elektricitet.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 491—1914). Indstilling fra Belysningsudvalget om Lægning af et **Luftkabel i Aldersro-kvarteret.**

Møller anbefalede Indstillingen, som var i Overensstemmelse med Regulativet. Det vilde blive for dyrt at lægge en Jordledning der op, og man havde derfor bestemt sig for en Luftledning. Med de foreslaaede Priser vilde det nok kunne betale sig for Kommunen at lægge Ledningen.

Mousten fandt, at Prisen for Lægningen af Stikledningerne ind til de Villaer, som ønskede at faa indlagt Elektricitet, var for dyr i de 100 Kr., som forlangtes. Andre Steder nede i Byen forlangte Belysningsvæsenet kun 50 Kr. for en Stikledning, og der kunde være Rimelighed i, at ogsaa Beboerne oppe i Aldersrokvarteret fik det til

samme Pris. Det blev alligevel til en smuk Forretning for Kommunen at levere Elektriciteten.

Møller kunde ikke være enig med Mousten deri. Hver af Villaerne skulde bruge for 76 Kr. Elektricitet om Aaret, saafremt det skulde kunne betale sig for Kommunen, og det blev der sikkert ikke brugt. Naar Beboere deroppe selv er godt tilfreds med de Vilkaar, vi byder, saa er der ingen Grund for andre til at klage derover.

Jakob Jensen mente, at Udvalget havde forspildt sin Tid ved ikke for længe siden at gaa over til Højspændingsanlæg i Stedet for det nu anvendte System med Vekselstrøm. Der gaar alt for meget Elektricitet tabt ved Luftledningerne. Han haabede, at Udvalget snart vilde tage Tanken op om et Højspændingsanlæg. Med Hensyn til Betalingen, burde man stille sig saa imødekommende som muligt for de Folk, der blev boende paa Kommunens Grund.

Mikael Johansen vilde stemme for at følge Moustens Forslag, netop fordi det her drejede sig om Folk, der blev boende paa Byens Grund i Stedet for at flytte ud. Det vil straffe sig, dersom man ikke stiller sig imødekommende i saadant Fald.

Møller erklærede, at hvis man fraveg Princippet her, saa slog man det hele Regulativ i Stykker. Det kan virkelig ikke betale sig for Værket, dersom vi skal sætte Prisen lavere. Og naar Vedkommende selv er tilfreds dermed, saa Det er rigtigt, at vi en Gang kommer til at gaa over til Højspænding. Men det bliver jo en dyr Historie, og Direktøren siger, at det bliver dyrere i Drift end Jævnstrømsanlægget. Saa det er det billigste at nøjes med Jævnstrøm saa længe som muligt. Det har altid været Meningen, at Elektricitetsvær-

ket og Gasværket skulde kunne betale sig og være en Forretning for Kommunen, og det Princip har Udvalget ogsaa fulgt i dette Tilfælde. Der er der oppe kun 11 Villaer, og det er kun lidet sandsynligt, at der kommer flere. Og skal Aulæget kunne betale sig, maa vi have den opgivne Pris. Men vil Byraadet endelig give disse Folk noget af en Særstilling, saa staar det jo i dets Magt.

M o u s t e n mente, at netop de 50 Kr. for en Stikledning var i Overensstemmelse med Regulativet. Og det vil blive en rigtig god Forretning for Kommunen, hvis blot hver af Villaerne bruger for 50 Kr. Elektricitet om Aaret. Han kunde ikke tro, at Villaejerne der oppe fandt Byraadet særlig imødekommende, naar de skulde betale 100 Kr. for en Ledning, som nede i Byen kun kostede 50 Kr.

C h r i s t e n s e n udtalte, at vel var det rigtigt, at der nede i Byen kun betaltes 50 Kr. for en Stikledning, men saafremt Bygningen laa længere end normalt borte fra Hovedledningen, saa skulde der betales efter Afstanden. Og disse Villaer laa temmelig langt borte fra Hovedledningen. Han troede ikke, at de blev behandlet bedre i Nabokommunerne. Ved en Betaling af 50 Kr. kom Kommunen til selv at udrede 30—40 Kr. for at forsyne Villaerne med Elektricitet. Det kunde være meget rart at have Højspænding, men det var dyrt. Den sidste Maskine, Elektricitetsværket anskaffede sig, var saaledes indrettet, at den med en ringe Bekostning kan laves om til en Højspændingsmaskine.

J a k o b J e n s e n vilde stemme for Udvalgets Indstilling. Kom der saa senere flere Forbrugere deroppe, kunde Prisen maaske nedsættes noget.

M i k a e l J o h a n s e n hævdede vedvarende,

at Hovedhensynet maatte være at faa saa mange som muligt til at blive boende paa Byens Grund. Selv om den billigere Pris muligvis nok var i Strid med Regulativet, saa var der vel ingen større Ulykke i det. Et saadant Regulativ maatte jo let kunne laves om, naar der var Grund dertil. Elektricitetsværket var en udmærket Forretning, selv om der ogsaa skulde tabes et ubetydeligt Beløb et enkelt Sted.

Møller vilde vedvarende holde paa, at Værket ogsaa fremdeles skulde vedblive at være en god Forretning. Og det kunde det ikke, naar man ikke overholdt det vedtagne Regulativ. Han anbefalede atter Indstillingen.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 502—1914). Andragende fra Ingeniør S. A. Petersen om Autorisation som elektrisk Installatør.

Meddeltes.

5. (J. Nr. 514—1914). Indstilling fra Skolekommissionen om **Forøgelse af en Lærerindes Timeantal.**

Jakob Jensen anbefalede Indstillingen. Det drejede sig om en meget dygtig Kogeskolelærerinde. Vedkommende har hidtil kun haft et mindre Antal Timer besat ved Skolevæsenet, idet hun havde haft andet privat Erhverv. Nu kunde dette imidlertid ikke vedblive, og for at holde paa den dygtige Lærerinde foresloges det at lade hende faa nogle flere Timer.

Samuelson antog, at det var Meningen, at Frøkenen skulde give Undervisning. (Ja!) Men saadan som Indstillingen er formuleret, ser det ud, som om hun skulde modtage Undervisning.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 511—1914). Ansøgning fra en **Kommune-lærerinde om Afsked.**

Andragendet anbefaledes.

7. (J. Nr. 513—1914). Indstilling fra Skoleudvalget om Fordeling af **Christians IX. Jubelaarslegat.**

Indstillingen vedtoges.

8. Indstilling fra Sygehusudvalget om, at Assistent Baden ansættes som **Sygehusinspektør.**

M o u s t e n anbefalede Indstillingen. Udvalget vilde helst undgaa at opslaa Pladsen ledig, da Baden ansaaes for særlig skikket til at overtage Stillingen. Han havde været ansat paa Sygehuset i 11 Aar som Assistent og var udmærket godt inde i Sagerne. Med Hensyn til Lønnen foreslog Udvalget, at han blev ansat i 6. Lønklasse i Stedet for i 5. Men saa skal der ansættes en ny Assistent, og her indstiller Udvalget, at en saadan ansættes med en Begyndelsesgage paa ca. 1600 Kr., da det næppe vil kunne lade sig gøre at faa en nogenlunde habil Mand for de 1000 Kr., Pladsen ellers er til.

Indstillingen vedtoges.

9. Henstilling fra Kasseudvalget om **Opsigelse af nogle Prioriteter.**

F o r m a n d e n erklærede, at da det drejede sig om saa store Beløb som her, havde Kasseudvalget ønsket at høre Byraadets Mening om Sagen. Det var en Nødvendighed for Kommunen at være i Besiddelse af saa mange Kontanter som muligt, og det vilde være meningsløst selv at laane Penge til meget højere Renter, end man faar af sine egne udestaaende Penge, naar disse kan inddrages.

J a k o b J e n s e n henstillede, at man gik saa hensynsfuldt som muligt frem med saadanne Opsigelser. Det kunde ment komme til at volde betydelige Vanskeligheder for de Folk, det gik ud

over. Selv om det maaske næppe var Tilfældet her. Kunde der ikke finde en Forhandling Sted, før man kom med Opsigelsen?

Formanden mente, at det kunde der jo nok. Men dette Tilfælde her er af en ganske særegen Karakter, og Vedkommende kan næppe have ventet, at Pengene skulde blive staaende, da de 10 Aar, hvori Pengene var uopsigelige, nu var udløbet. Han vilde dog ikke modsætte sig, at der blev indledet Forhandling med Vedkommende om Opsigelsen.

Mikael Johansen fandt en saadan Forhandling aldeles overflødig. Under saa alvorlige Tider som de nuværende maatte Kommunen søge at varetage sine Interesser paa bedste Maade. Der var ikke Spor af Anledning til at forhandle med de paagældende to Firmaer, og der var ikke nogen som helst Grund til at skænke dem maaske flere Tusinde Kroner. Byen har Brug for sine Penge, og det er kun naturligt, at den henter dem hjem.

Formanden var enig med Johansen heri. Men der kan jo godt ske en Henvendelse først.

Simonsen saa ikke anden Vej at gaa, naar Kommunen trængte til Penge, end at kalde de udestaaende Fordringer hjem. Det vilde blive for dyrt for Kommunen at komme paa Laanemarkedet nu, idet man vilde komme til at betale langt højere Renter, end man selv fik. Men naturligvis bør man heller ikke sætte Folk i unødvendig Forlegenhed ved at opsigte Pengene, naar det ikke var nødvendigt.

Jakob Jensen var ikke nogen Ven af den Tendens, der kunde ligge i en saadan Opsigelse. Det kunde let komme til at ramme Folk, der ikke kunde taale det.

Formanden erklærede, at det ingenlunde var Meningen at ville opsigse alle Kommunens Prioriteter, men her var der særlige Grunde. Man kunde jo opsætte til efter Paaske at tage Bestemmelse derom.

Marthin Hansen kunde aldeles ikke forstaa, at der forelaa nogen Grund til Udsættelse. De to Firmaer ved, at Opsigelsen kommer, og der er ingen Grund til at lade Kommunens Penge staa ude til 4 %, naar vi selv skal betale over 5.

Mikael Johansen udtalte, at det ikke her drejede sig om Prioriteter i almindelig Forstand, og Firmaerne var sikkert belavet paa Opsigelsen, saa der var ingen Anledning til at vække falske Forhaabninger hos dem ved en Udsættelse af Sagen. Det var god kommunal Politik at sende dem Opsigelsen.

Jakob Jensen var bange for, at der ogsaa vilde blive opsagt andre af Kommunens Prioriteter. Naar man havde haft Lejlighed til at se det nuværende Byraadsflertals Finanspolitik, kunde man have Grund til at antage, at der var Tendens i Forslaget.

Mikael Johansen: Forslaget er kommet fra Kommunebogholderen.

Jakob Jensen: Det er tit de Forslag, som stilles indirekte, der lettest gaar igennem.

Mousten: Lad os udsætte Sagen.

Marthin Hansen: Hvorfor dog det?

Møller fandt det god Handelspolitik at opsigse de Penge, man havde udestaaende til 4 %.

Simonsen var klar over, at der stilledes store Fordringer til Kommunens Kasse. De Penge, som var bevilget paa Budgettet, skulde ogsaa gerne benyttes. Saaledes vilde han særdeles gerne have anvendt de 25000 Kr., som var bevilget til

et Krematorium. Disse Opgaver bør ikke udsættes af Mangel paa Penge, naar vi faktisk har Penge dertil. Om der var Tendens i Forslaget, anede han ikke, men ellers er det kun naturligt at inddrage de Penge, man kan inddrage, naar dette ellers kan ske uden at sable ned for Fode.

F o r m a n d e n erklærede, at der selvfølgelig ikke var Tale om nogen Tendens i det stillede Forslag. Heller ikke var det Meningen at ville gaa videre med Opsigelsen af Kommunens Prioriteter. Nu lod det imidlertid til, at der var ved at gaa Tendens i Forslaget, og han vilde derfor tage en Afstemning derpaa.

Ved den foretagne Afstemning blev det med 12 Stemmer vedtaget strax at lade de paagældende Prioriteter opsiges.

10. (J. Nr. 329—1914). Besværing fra Ejerne af Ejendommene Frederiksalle Nr. 22—36 over, at der er paalagt dem **Forpligtelse til Gadefejning**.

M a g n u s N i e l s e n gennemgik denne Sags historiske Udvikling. Den Jord, som ligger foran disse Bygninger, og som af disses Ejere anvendes til Haver, tilhører Kommunen, som har tilladt Beboerne Brugsret, dog saaledes, at Tilladelsen til enhver Tid kan tages tilbage. Ligeledes har Kommunen tilladt hver enkelt af Husejerne indtil videre at have sin særlige Udgang til Frederiksalle fra sit Hus, medens de ellers kun har Krav paa en eneste Indgang til Husrækken ved Thyrasgade, og en ved Dagmarsgade. Nu har Husejerne paa det bestemteste nægtet at foretage Gadefejningen af Frederiksalle foran disse Ejendomme, og de er ikke til at faa dertil med det Gode. Sagen har staaet længe paa, og for nu at faa en Ende derpaa, foreslaar Brolægningsudvalget efter dets Sagfører Krag Møllers Raad, at man skal anvende

sin Ret overfor de Genstridige til at lukke de enkelte Adgange, de har til Frederiksalles og kun tillade de to førnævnte Adgange, fælles for alle Beboerne, og saa inddrage Jorden, hvorpaa de har Haver, og muligvis anvende denne Plads til Stenoplagsplads eller lignende. Dette kan maaske nok se noget haardt ud. Men hvorfor skal disse Grundejere have Ret til at unddrage sig Forpligtelser, som alle andre Grundejere i Byen har? Ret skal være Ret, og vi maa have denne Sag ordnet.

F o r m a n d e n mente, at naar Ret skulde være Ret, saa kunde man ikke tvinge de paagældende Grundejere til en Forpligtelse, de faktisk ikke har. Dette at true med at ville anvende det paagældende Grundstykke til Stenoplagsplads syntes nærmest at være en mild Form for Pengeafpresning! Men man kan jo naturligvis hævde sin Ret til at lukke af for de særlige Adgange til Frederiksalles, og henvise alle Beboerne til de to Indgange ved hver sin Ende af Husene.

M a r t h i n H a n s e n mente, at Forpligtelsen til at feje Gaden fulgte af Brugsretten af Haverne. Hvorledes mon det forholdt sig med de to nyere Ejendomme, der var bygget helt ud til Gaden paa Forhavens Grund? Vil disse Grundejere heller ikke feje?

J a k o b J e n s e n mindede om, at dette var en gammel Sag, som havde været til Behandling i Byraadet for 12—15 Aar siden. Den Gang havde Grundejernens Sagfører tilraadet dem at feje som Vederlag for Haverne. Men det kaldte de et daarligt Raad. Vi forlanger jo ikke mere af dem, end vi forlanger af alle andre Grundejere, og der er aldeles ingen Grund til at give dem en Særstilling. Byraadet er i sin gode Ret til at

tage Haverne fra dem, hvis de ikke vil paatage sig Fejningen. De udflyttede Ejendomme er bygget paa Kommunens Grund, som blev solgt paa meget favorable Vilkaar, vist en halv Snes Kroner pr. Kvadratalen. Og det blev henstillet til de øvrige Grundejere, at de kunde faa deres Forplads paa de samme Vilkaar. Vi har stillet os meget imødekommende, og der er ingen Grund til, at vi skal finde os i at blive drevet Halløj med. Han henstillede, at man fulgte Brolægningsudvalgets Forslag.

Formanden hævdede, at disse Grundejere faktisk var anderledes stillet end Byens andre Grundejere, idet de ikke havde Grund ud til vedkommende Gade. Han kunde gaa med, at man opsgav dem Brugsretten til Haverne og henviste dem til de to Indgange. Men han kunde ikke være med til vilkaarligt at genere dem, fordi de holdt paa deres Ret.

Simonsen mente, at disse Grundejere maatte være nogle rædsomt krakilske Mennesker, siden de ikke vilde gaa ind paa saa gunstige Betingelser, som her blev budt dem. Kunde man ikke lade dem vide, at Haverne vil blive spærret for dem og udlejet til andre, som saa kan faa Brugsretten deraf, blot ved at overtage Forpligtelsen til Gadefejningen derfor. Om der kunde komme nogle Forviklinger angaaende de Træer og Planter, som de nuværende Brugere havde plantet, vidste han ikke.

Jakob Jensen kunde ikke tro, at det kunde være Byraadets Mening at ville holde Stadsgartner til at holde disse Haver i fin Stand, naar de blev frataget de nuværende Brugere. Nej, lad os anvende Pladsen til Stenoplæg o. l.,

som vi har Ret til, saafremt Grundejerne ikke vil komme til Fornuft.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 26⁴—1914). Andragende fra Arbejdsmand A. Hansen om **Æresoprejsning**.

Anbefaledes.

12. Spørgsmaal om eventuel Forhøjelse af de kommunale Bygningers **Brandforsikringssummer**.

Formanden vilde henstille til de enkelte Udvalg at undersøge, om de under dem sorterende Bygninger var tilstrækkeligt højt forsikret. Der havde været udtalt Frygt for, at dette ikke havde været Tilfældet med Dragonkasernen, men denne Frygt havde heldigvis vist sig ugrundet.

J. C. Petersen meddelte, at Bygningsinspektøren netop nu var i Færd med at undersøge dette Forhold.

Mikael Johansen udtalte, at de kommunale Bygninger blev takseret af Taksatorerne i Købstædernes almindelige Brandforsikring efter Begæring af Kommunen.

Magnus Nielsen gjorde opmærksom paa, at hvad Løsøret angik, saa maatte man stedse passe paa at faa alle Nyanskaffelser anført i Policen, da der ellers ikke vilde blive udbetalt nogen Erstatning derfor i Tilfælde af Brand.

Toges til Efterretning.

13. (J. Nr. 7⁶—1914). Forespørgsel fra Indkvarteringskommissionen om **Istandsættelse af Brandskaden** paa Rytterikassernen skal udbydes ved Licitation.

Formanden mente, at det i dette Tilfælde, hvor det drejede sig om en saa betydelig Istandsættelse, sikkert vilde blive billigst at udbyde Arbejdet i Licitation.

Dette vedtoges.

14. **Andragende fra Marie Christensen om gratis Badekur.**

Formanden meddelte, at hele den paagældende Sum kun androg 15 Kr.

Andragendet bevilgedes.

15. (J. Nr. 12²⁵—1914). **Indstilling om Alderdoms-understøttelser.**

Indstillingen vedtoges.

Udenfor Dagsordenen havde

16. Brolægningsudvalget stillet Forslag om, at den Entreprenør, hvis Tilbud paa Kloakarbejdet i Nørregade var indstillet som Nr. 1, efter derom indgivet Andragende blev løst fra sit Tilbud. Der havde i dette indsneget sig en Regnefejl, saa Entreprenøren var sikker paa at komme til at sætte Penge til ved Arbejdet.

Magnus Nielsen og Jakob Jensen foreslog at løse Vedkommende fra Tilbudet, hvilket vedtoges.

17. Formanden meddelte, at Købmand Axel Nielsen bad sig fritaget for at betale et skyldigt Skattebeløb paa Kr. 112,71, da han paa Grund af en lang Indkaldelse var kommet i Betryk, saa han maatte gaa konkurs, hvis han ikke fik en Akkord. Og den kunde han formentlig faa, naar han fik dette Beløb eftergivet.

Andragendet bevilgedes.

18. Vetli fremsatte en Forespørgsel, gaaende ud paa, om det ikke kunde lade sig gøre, at Kommunen oprettede et lille Vandværk ude ved Aaen til Forsyning af en Del store Fabriksvirksomheder med Vand til Anvendelse til deres Kødler. Dertil kunde det artesiske Vand fra Vandværket ikke anvendes, uden at det gennemgik en særlig Behandling i dertil af de enkelte Fabriksanlæg særlig konstruerede Anlæg. Saavel Oliemøllen som

Mønstedts Fabriker, »Ceres« og flere af de store Fabriksvirksomheder her i Byen vilde straks melde sig som Aftagere af saadant Vand, saa det var dog vist værd at foretage en Undersøgelse, om det vilde være en Forretning for Kommunen med et saadant Anlæg.

M i k a e l J o h a n s e n mente, at et saadant Anlæg vilde blive alt for dyrt. Navnlig naar der skulde lægges særlige Ledninger rundt til de forskellige Fabriker, som skulde være Aftagere for dette Vand.

C h r i s t e n s e n var af samme Mening. Naar Otto Mønsted havde ladet foretage meget omfattende Boringer efter Vand, saa var det næppe blot for at faa Vand til Kedlerne, men for at faa Vand til hele Fabrikationen.

V e t l i var af den Mening, at de særlige Ledninger kun skulde lægges til de meget store Aftagere, og det vilde nok kunne betale sig. Trykket skulde komme fra en Vandcisterne, som skulde pumpes fuld ved Hjælp af en automatisk virkende Pumpe, saa der ikke behøvedes noget Mandskab der.

Forespørgselen toges til Efterretning.

19. S i m o n s e n rettede en Forespørgsel til Markudvalget, Skovudvalget og andre Udvalg, som havde med Byens Jord at gøre, om der ikke var Mulighed for, at der til den kommende Sommer kunde overlades nogle Arealer til Kartoffeldyrkning til Folk, der kunde ønske at dyrke Kartoffler. Der vilde sikkert blive Dyrtid paa Kartoffler i det kommende Aar, og hvis der henlaa noget af Kommunens Jord til ingen Nytte, kunde den passende overlades gratis til Smaafolk paa Betingelse af, at de dyrker Kartoffler der. I mange Byer her i Landet var denne Tanke praktiseret, og det kunde

den formentlig ogsaa blive her. Der krævedes jo ikke særlig fed Jord til Kartoffeldyrkning, og der var vist et Areal, som kunde anvendes, ude ved Sportspladsen, ligesom en Del af den tidligere Udstillingsplads maaske kunde anvendes dertil.

P. P e t e r s e n havde talt med Markbetjenten om denne Sag, men Kommunen havde ikke en Smule fri Jord. Det hele var udlejet, ogsaa Jorden paa den tidligere Udstillingsplads. Saa det stillede Forslag lod sig næppe realisere her.

C h r i s t e n s e n mente, at der netop i Aar vilde blive avlet mange flere Kartoffler end nogensinde før, og Priserne vilde næppe blive høje til Efteraaret. Forøvrigt var Sættekartofler nu meget dyre og næppe til at skaffe.

Forespørgselen toges til Efterretning.

